

Webinar **Risicomanagement:**
De andere blik op ESG-beleggen

Donderdag 29 oktober
15.30 -16.30 uur

Agenda

Diverse aspecten omtrent risicomanagement i.r.t. ESG beleggen

1. Achtergrond en wet- en regelgeving

2. Beleid

3. Klimaatrisico en forward looking scenario analyse

1. Achtergrond en wet- en regelgeving

2. Beleid

3. Klimaatrisico en forward looking scenario analyse

ESG: Duurzaam beleggen is hot topic

NIEUWS

Carbon footprint verzekeraars onder benchmark

Verzekeraars beleggen gemiddeld genomen minder in CO2-intensieve sectoren waardoor hun portefeuilles relatief duurzaam zijn, aldus DNB.

'Te weinig esg-kennis bij bestuur'

Ruim de helft van de vijftig grootste fondsen heeft geen bestuurder met aantoonbare kennis van verantwoord beleggen, blijkt uit een VBDO-onderzoek. Ook is vaak niemand binnen het bestuur aangewezen die verantwoordelijk is voor dit onderwerp.

Opinie Groene energie

Laat pensioenfonds zelf kiezen of het in fossiele energie wil beleggen

Het is maar de vraag of de wereld snel vergroent als pensioenfondsen niet meer in gas en kolen beleggen, schrijft Wim Westerman, universitair docent financiering, Rijksuniversiteit Groningen.

Wim Westerman 7 september 2020, 9:00

Duurzame belegger, hou uw fondsbeheerder in de gaten

De beheerder maakt of kraakt het rendement van een fonds. Immers, hij of zij zit aan de knoppen en neemt de beleggingsbeslissingen met het geld dat de belegger in het fonds heeft gestoken. Daarom is de beheerder die het fonds leidt voor iedere fondsbelegger een factor van groot belang. Het laatste wat je wilt is dat een succesvolle beheerder vertrekt of zijn werklust zodanig ziet toenemen dat behaalde successen uit het verleden moeilijk zijn te herhalen in de toekomst.

Ronald van Genderen | 06 oktober, 2020 | 11:27

FINANCIËLE SECTOR

Beleggers worstelen met vijftig tinten groen op de financiële markten

Duurzame Europese ETF-markt naar 150 miljard euro in 2025

De Europese groei van duurzame ETF's is pas net goed op gang gekomen. Detlef Glow verwacht dat deze markt in 2025 150 miljard euro groot zal zijn. Dat is 100 miljard meer dan nu.

ESG: Duurzaam beleggingsbeleid publiek en openbaar

VBDO, Benchmark verantwoord beleggen door Nederlandse verzekeraars 2019

Raking 2019	Name of insurance company	Overall score 2019	Governance	Policy	Implementation	Accountability
1	a.s.r.	4,5	5,0	5,0	4,0	5,0
2	VIVAT	4,1	5,0	4,0	3,6	5,0
3	NN	3,5	4,0	3,0	3,3	4,3
3	Achmea	3,5	4,4	3,0	3,4	3,2
5	Menzis	2,8	2,7	2,7	2,9	2,7
6	Dela	2,3	1,5	2,0	2,9	1,8
7	CZ Groep	2,2	2,3	1,8	2,5	1,7
7	Aegon	2,2	1,3	2,3	2,5	2,1
9	Scildon	2,1	1,7	2,5	2,2	1,8
10	ONVZ	2,0	2,5	1,5	2,2	1,3
10	Allianz	2,0	1,5	3,0	1,8	2,1
12	VGZ	1,8	2,1	1,3	2,0	1,6
13	ZLM	1,7	2,5	2,3	1,5	1,0
13	BNP Paribas Cardif	1,7	2,5	2,2	1,6	0,9
15	Klaverblad	1,3	2,1	1,3	1,5	0,2
16	Monuta	1,1	1,3	1,5	1,3	0,0
16	Onderlinge 's-Gravenhage	1,1	1,3	1,0	1,2	0,5
16	De Goudse	1,1	0,6	2,7	0,9	0,4
19	DSW*	0,9	0,0	1,5	1,1	0,7
20	NV Schade*	0,7	0,0	0,5	1,1	0,2
21	TVM*	0,6	0,6	0,0	0,7	0,5
22	Iptiq*	0,5	0,0	0,0	1,0	0,0
23	NH van 1816*	0,4	0,0	0,0	0,8	0,0
23	ARAG*	0,4	0,0	0,0	0,7	0,0
25	Eno Zorgverzekeraar*	0,3	0,0	0,0	0,5	0,2
26	DAS*	0,2	0,0	0,0	0,4	0,0
26	Yarden*	0,2	0,0	0,0	0,4	0,0
28	Unigarant*	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0
29	Leidsche Verzekering Maatschappij*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Toenemende aandacht voor ESG risico's

FINANCIËLE SECTOR

DNB: financiële sector moet ecologische en maatschappelijke risico's beter in kaart brengen

EIOPA consults on the supervision of the use of climate change scenarios in ORSA

NEWS | DATE: 05 Oct 2020

DNB gaat toezichtaandacht voor esg-risico's vergroten

De beheersing van esg-risico's wordt een vast thema tijdens toetsingsgesprekken. Ook gaat DNB beleggingsportefeuilles van pensioenfondsen doorlichten op risico's op het gebied van klimaat en biodiversiteit.

Pensioenfondsen moeten ESG-risico's voortaan expliciet betrekken bij het risicobeheer

Geplaatst op 30 juni 2018

Terug naar de basis: ESG

Environmental, Social and Governance (ESG) factoren

1. Factoren die van belang zijn bij beleggen
2. Hebben financiële risico's tot gevolg
3. Kennen specifiek karakter, beperkt (historische) data en vragen specifieke beheersing

Hangen samen met SDG van VN

Focus op ESG factoren en bijbehorende risico's

Environmental

- Klimaat
- Milieu

Social

- Mensenrechten
- Arbeidsomstandigheden

Governance

- Corruptie
- Omkoping en fraude

Rol en impact verzekeraars tweeledig

1. Impact op behalen doelen

- Eigen bedrijf én maatschappij

2. Beheersen gerelateerde risico's

- Directe risico's én transitierisico's

DNB, 'Op waarde geschat?', 2019

ESG risico's vs risico's van ESG?

Focus wet- en regelgeving op ESG risico's, bijv:

1. Klimaatrisico
2. CO2-uitstoot
3. Diversiteit

Risico's ESG beleggen relevant bij implementatie, bijv:

1. Beperkte data
2. Beperkt # benchmarks
3. Monitoring en look-through

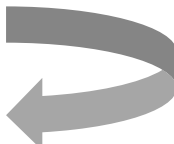
Focus toezicht op ESG factoren en risico's

Publicaties DNB met achtergrondinformatie en beschouwingen

- [Tijd voor Transitie](#) (2016)
- [De Nederlandse financiële sector veilig achter de dijken?](#) (2017)
- [Overzicht Financiële Stabiliteit – Klimaatstresstest](#) (2018)
- [An energy transition risk stress test for the financial system of the Netherlands](#) (2018)
- [Op waarde geschat?](#) (2019)
- [Climate risk and the financial sector: sharing of good practices](#) (2020)
i.s.m. Platform voor Duurzame Financiering

Focus toezicht op ESG factoren en risico's

Relevante ontwikkelingen in wet- en regelgeving verzekeraars

- EIOPA Use of climate change scenarios in ORSA 10-2020
 - DNB Q&A en Good Practice Klimaatrisico in de ORSA 11-2019 & 8-2020
 - EIOPA Sustainability within Solvency II 09-2019
 - EC / EU Draft Amendment Delegated Regulation 06-2020
-

Use of climate change scenarios

EIOPA

- Gezien lange termijn impact dient klimaatrisico onderdeel te zijn van de ORSA
 - Zowel fysiek risico (verplichtingen) als transitierisico (beleggingen)
 - Mapping klimaatrisico naar prudentiële risico's (SCR categorieën)
 - Handvatten voor uitwerking scenario's en bijbehorende parameters
- Verwachting dat verzekeraars dit jaarlijks verder ontwikkelen

EIOPA-BoS-20/561
5 October 2020

Consultation Paper

on

**draft Opinion on the supervision of the
use of climate change risk scenarios in
ORSA**

Q&A en Good Practice

DNB: beschrijven invloed klimaatgerelateerde risico's, 3 uitgangspunten

- Indirecte effecten klimaatrisico meewegen in impactanalyses
- Rekening houden met verhoging sterfte-aanname
- Gezondheidsrisico's zoals hittestress, toename allergieën en problemen aan luchtwegen
- Daarnaast meerdere branche-specifieke good practices die o.a. refereren naar eerdere DNB en EIOPA stress tests

Sustainability within Solvency II

Antwoord EIOPA op verzoek EC

- 'Liability risk' naast fysiek risico (verplichtingen) en transitierisico (beleggingen)
- Verzekeringstechnisch risico en Marktrisico
- Integratie óók in pilaar 1 – waardering en kapitaaleisen

Sustainability within Solvency II

Conclusies en opinie EIOPA

- Pilaar 1

- Waardering: marktwaarde activa en BE bevat reeds risico's en aanpassingen alleen relevant voor lange termijn verplichtingen
 - scenario analyses gevoeligheid als aandachtspunt
- Kapitaaleisen: nog geen bewijs voor additionele kapitaaleisen
 - verdere analyse gewenst (o.a. verschillende typen vastgoed)

- Pilaar 2 en 3

- Diverse aanbevelingen op het gebied van RM, scenario analyses en rapportage

EIOPA REGULAR USE

EIOPA-BoS-19/241
30 September 2019

Opinion on Sustainability within Solvency II

Amendment Delegated Regulation

Wijziging Gedelegeerde Verordening

- **Sustainability risks, factors and preferences** opgenomen in uitgangspunten (art. 1)
- Risicomanagement (art. 260) en RMF (art. 269) dienen expliciet 'sustainability risks' in oenschouw te nemen: bij underwriting en in beleggingsportefeuille
- AF (art. 272) dient sustainability risks mee te wegen in opinie over underwriting
- Prudent person principe (art. 275) vereist dat sustainability risks, factors en preferences meegewogen worden bij samenstelling beleggingsportefeuille

1. Achtergrond en wet- en regelgeving

2. Beleid

3. Klimaatrisico en forward looking scenario analyse

Van visie tot ambitie

Start met visievorming ESG beleggen

- Aan de hand van SDG's
- Waar staan we nu? en waar willen we naar toe?
- Communicatie en reputatie

Voorbeeld

Visie en ambities

- **Lange termijn** visie
- **Middellange termijn** ambitie
- Startpunt voor **korte(re) termijn** beleid

Our policy for 2020 – 2025

ABP

Sustainable and responsible investing

Three transitions

Respect for human rights

1 Climate change and the energy transition

2 Conservation of natural resources

3 Digitalization of society

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Why engage in sustainable and responsible investing?
ABP wants to offer all participants a good pension both now and in the future. A pension they can enjoy in a livable world. That's why we pay attention to returns, risk, costs and sustainability performance with every investment decision we make.

Recent academic research and our own experience have convinced us that it is possible to increase the sustainability performance of the investment portfolio, without this coming at the expense of the return or risk profile of our investments.

Three key transitions in society

The precondition: respect for human rights

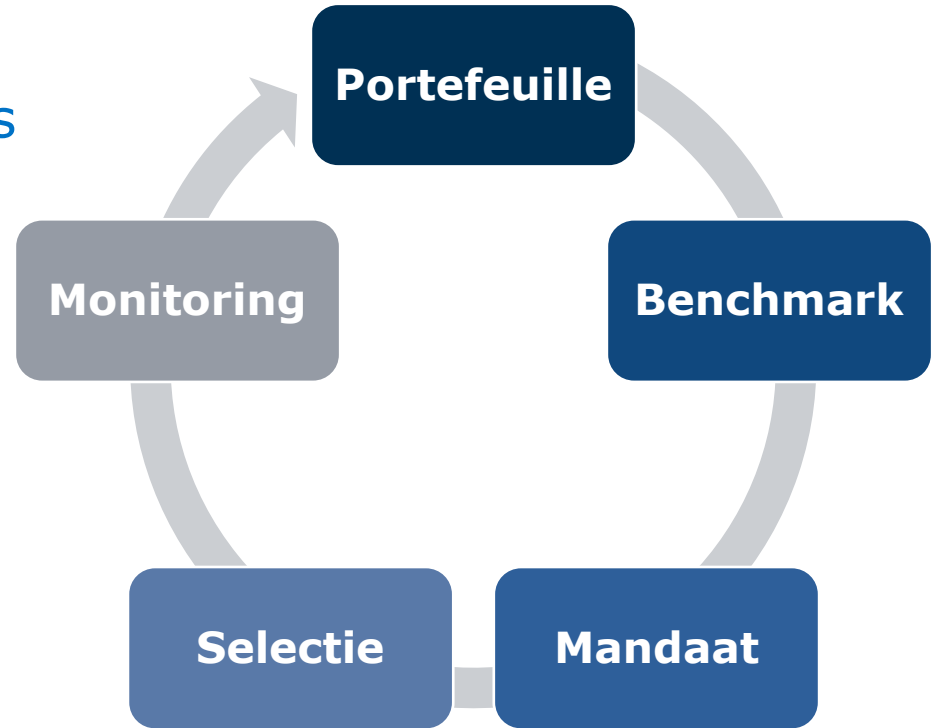
Our vision for 2050:
All companies respect human rights.

Our ambition for 2030:
We strive to promote human rights and just transitions and will hold companies to account for this more and more frequently. Only then will the three major societal transitions have real value for people

Investment beliefs integratie

Integratie in beleggingsproces

- Visie opnemen in eigen Investment Beliefs
- Integreren risicofactoren
- Monitoren / rapporteren

Resultierend in beleid

ESG-geïntegreerd Beleggingsbeleid

- Implementatie
- Evaluatie

ABP, 'Sustainable and Responsible Investment Policy'

Klimaatrisico centraal

Klimaatrisico beschouwd als materieel

- Focus op transitierisico
- Eerste uitwerkingen in de markt
- Centraal in toezicht en ORSA

Pensioenfondsen kiest het vaakst voor 'klimaatactie' als duurzaam VN-doel

Middelgrote en kleine pensioenfondsen opteren in hun esg-beleid het vaakst voor de duurzame VN-ontwikkelingsdoelen 'klimaatactie', 'schone energie' en 'eerlijk werk'. 'Gendergelijkheid' en 'leven onder water' zijn minder geliefd.

Climate change

By 2050, the global economy should be climate neutral. This should be achieved with the support of civil society, which will be required to reach this goal. We are part of this transition and want to bring our portfolio in line with the international agreements of the Paris Agreement and the Dutch Climate Agreement. There is not yet consensus among investors and our stakeholders on how to measure that. We will, therefore, contribute to developing methods to determine what climate targets are needed in our portfolios to achieve the Paris objectives. We have already determined our ambition to stop investing directly in coal for the production of electricity without CO₂-capture by 2030 in OECD countries. In addition, we want to significantly reduce this type of investment in non-OECD countries. Our goals for 2025 are:

- 40% CO₂-reduction of our equity portfolio by 2025 (relative to 2015)
- Phase out our investments in coal mines (with a turnover of more than 30%) and tar sands (with a turnover of more than 20%)
- Additional, more stringent climate criteria in our inclusion policy
- EUR 15 billion invested in renewable and affordable energy by 2025, for example by investing in green bonds.
- Together with Climate Action 100+ contribute to improving the climate policy of companies that have the most influence on CO₂ emissions through their supply chains and consumers.
- In 2022, ABP will publish climate targets for 2030 in line with expectations in the Dutch Climate Agreement.

*ABP,
'Sustainable
and
Responsible
Investment
Policy'*

1. Achtergrond en wet- en regelgeving

2. Beleid

 3. Klimaatrisico en forward looking scenario analyse

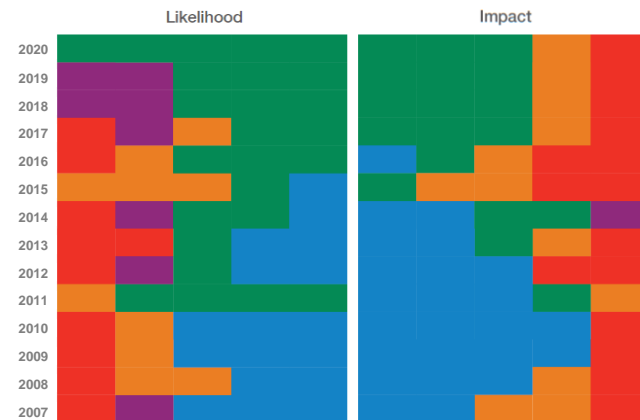
Categories

- ◆ Economic
- ◆ Environmental
- ◆ Geopolitical
- ◆ Societal
- ◆ Technological

The Global Risks Report

2020 | 15th edition

The Global Risks Report
2020 | 15th edition

Fysieke vs.
transitie risico's

Carbon Risk Scan

Impact energie transitie

CO2 quickscan [Upload](#) [Results Portfolio](#) [Results Mort. per construction date](#) [Results Loans per sector](#) [Results Bonds per sector](#) [Results Equity per sector](#) [Results Sovereigns per Country](#) [Download](#)

Choose xlsx file

Browse... Portfolio input.xlsx

Upload computer

Subsector	Loans_allocation	Loans_LGD	Bonds_allocation	Bonds_LGD	Equity_allocation	Equity_PD	Adaptability_score	C
Animal production	0.0000	0.3	0.000000	0.4	0.0000	2.504070e-04	0.631	
Mining of coal and lignite	0.0000	0.3	0.000025	0.4	0.0001	7.347150e-04	0.104	
Manufacture of food products	0.0000	0.3	0.005500	0.4	0.0172	2.518399e-04	0.064	
Manufacture of food products	0.0000	0.3	0.022450	0.4	0.0508	2.597031e-04	0.155	
Manufacture of dairy products	0.0000	0.3	0.005500	0.4	0.0172	1.432919e-06	0.142	
Manufacture paper and paper products	0.0000	0.3	0.000200	0.4	0.0008	3.998625e-06	0.171	
Manufacture chemicals	0.0094	0.3	0.057925	0.4	0.0241	1.123484e-04	0.068	
Manufacture glass	0.0000	0.3	0.000175	0.4	0.0007	1.981714e-06	0.231	
Manufacture cement, lime and plaster	0.0108	0.3	0.006525	0.4	0.0033	3.863524e-05	0.232	
Manufacture of...	0.0470	0.3	0.016100	0.4	0.0064	0.016145e-04	0.440	

Showing 1 to 26 of 26 entries

27

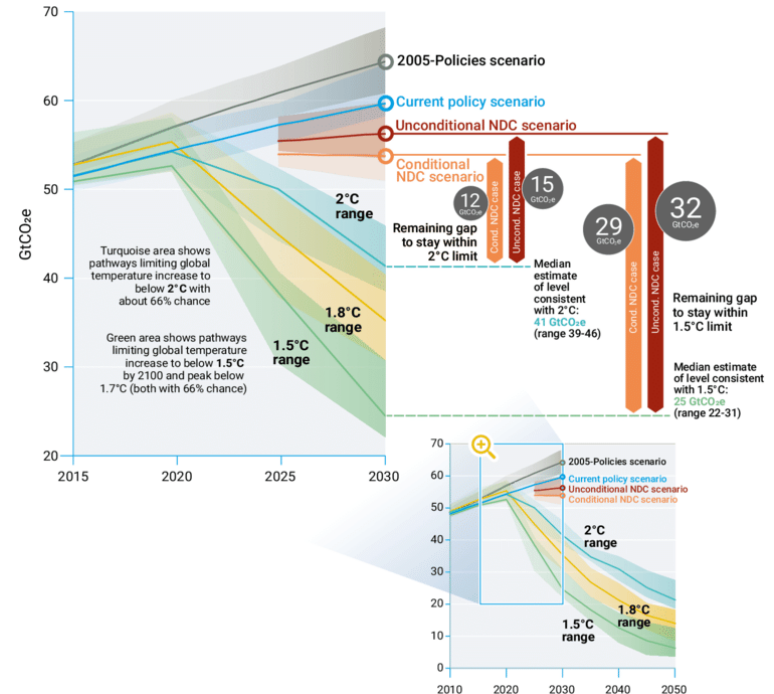

Forward looking scenario analyse

Aandacht voor klimaatrisico's neemt de afgelopen jaren op alle fronten toe

DNB (25 augustus 2020)

"DNB verwacht dat verzekeraars in de ORSA 2020 aandacht besteden aan deze [klimaat] risico's, in lijn met ... Good Practice."

Forward looking scenario analyse

Risico- en scenarioanalyse van klimaatrisico's kent vele uitdagingen

- Historische statistieken ontbreken
- Data is incompleet of gefragmenteerd
- Impact (fysieke) klimaatrisico's veelal buiten ALM/ORSA projectie
- Vertaling van transitie risico's naar economische factoren

Forward looking scenario analyse

Methodieken om klimaatrisico's in asset pricing te integreren

Top-down

Macro economische analyse

Bottom-up

Sector specifieke studies

In partnerschap met:

Mira ABM raamwerk

Forward looking scenario analyse

Klimaatrisico's in scenario perspectief

Technologie			Beleid
Langdurige trend	Impact op waardeketen	Bottom-up benadering	Prijs van CO ₂ emissie

- Snelheid transitie én ambitieniveau bepalend voor impact:
 - ~ Stranded assets
 - ~ Omzetspotentieel uit nieuwe technologieën en business modellen
 - ~ Duurzaam toekomstige rendement op Eigen Vermogen

Forward looking scenario analyse

Impact lange termijn transitie

	<i>Minimaal</i>	<i>Extreem</i>
		
Belasting op vliegtickets	6%	20%
Brandstofbelasting	10%	25%
		
Elektrische auto's (%)	24%	84%
		
Wind- en zonne-energie	22%	60%

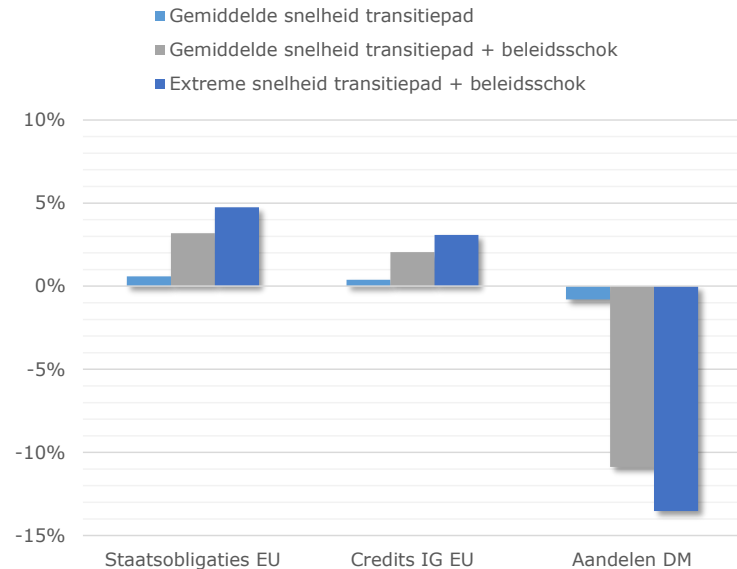

Forward looking scenario analyse

Impact lange termijn transitie

	<i>Minimaal</i>	<i>Extreem</i>
		
Belasting op vliegtickets	6%	20%
Brandstofbelasting	10%	25%
		
Elektrische auto's (%)	24%	84%
		
Wind- en zonne-energie	22%	60%

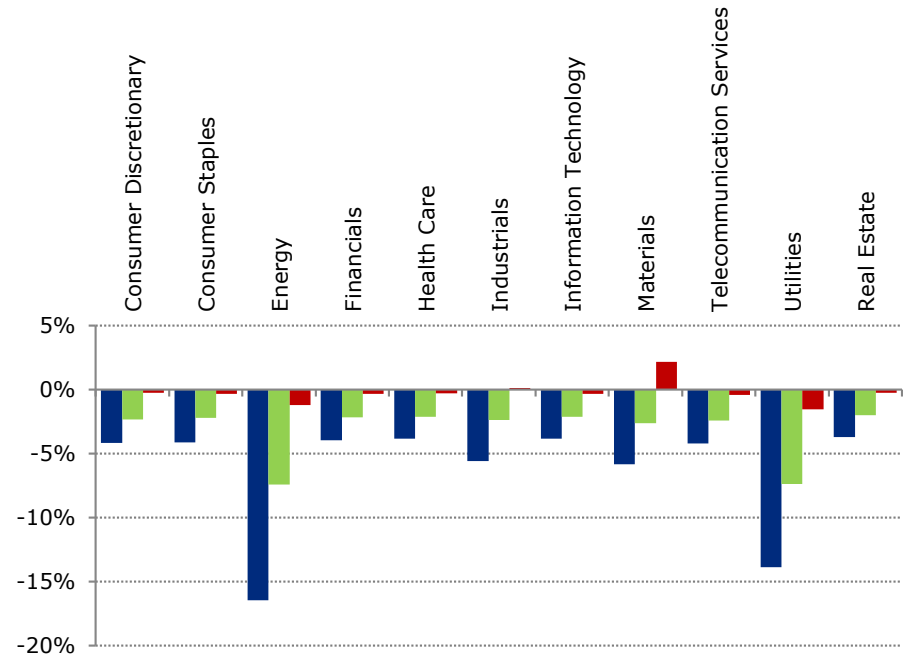
Transitiescenario impact

Forward looking scenario analyse

Impact lange termijn transitie

	<i>Minimaal</i>	<i>Extreem</i>
		
Belasting op vliegtickets	6%	20%
Brandstofbelasting	10%	25%
		
Elektrische auto's (%)	24%	84%
		
Wind- en zonne-energie	22%	60%

Illustratief voorbeeld

Sustainability

Integratie van SDG in beleggingscyclus

ESG omvat méér dan alleen klimaatrisico's

- Enkel sturen op reductie van CO₂ uitstoot binnen de portefeuille onvoldoende

Sustainable Development Goals

- Integratie: van strategische beleggingsbeslissingen tot evaluatie en monitoring

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Sustainability

Een veelzijdig probleem vereist samenwerking

Sustainability

Integratie van SDG in beleggingscyclus

Bron: De Nederlandsche Bank

Risicomanagement

De andere blik op ESG-beleggen

Wet- en regelgeving

- Steeds sterkere focus op ESG factoren en risico's
- Strengere eisen vanuit EIOPA en DNB

Verankering in beleid

- Lange termijn visie en ambitie basis voor ESG beleid
- Monitoring en evaluatie ook op onderliggend niveau

Forward looking scenario analyse

- Inzicht in impact van klimaatrisico's voor uw organisatie
- Integratie van SDGs in gehele beleggingscyclus

TRIPLE A

RISK FINANCE

Wil je meer informatie?
Neem dan contact op!

www.aaa-riskfinance.nl
info@aaa-riskfinance.nl